

Новогуйвинський ліцей імені Сергія Процика
Новогуйвинської селищної ради Житомирського району Житомирської області

ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність
учасників освітнього процесу
Новогуйвинського ліцею
імені Сергія Процика

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає цінності, принципи, правила, механізми забезпечення, попередження, виявлення та реагування на порушення академічної доброчесності у Новогуйвинському ліцеї імені Сергія Процика (далі – Заклад). Встановлює норми та правила етичної поведінки, професійного спілкування у відносинах між учасниками освітнього процесу, а саме: педагогічними працівниками, здобувачами освіти та їх батьками чи особами, які їх замінюють.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про академічну доброчесність», Статуту Закладу та інших нормативно-правових актів у сфері освіти.

1.3. Дія цього Положення поширюється на педагогічних працівників, здобувачів освіти, батьків або інших законних представників здобувачів освіти, а також інших працівників Закладу, залучених до освітнього процесу.

1.4. Академічна доброчесність у Закладі є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та базується на принципах чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності, прозорості та нетерпимості до порушень.

2. Мета і завдання

2.1. Метою Положення є формування культури академічної доброчесності, забезпечення довіри до результатів навчання, запобігання порушенням та встановлення справедливих процедур реагування.

2.2. Основні завдання: інформування учасників освітнього процесу про правила академічної доброчесності; формування навичок коректного використання джерел; забезпечення самостійності виконання навчальних завдань; дотримання об'єктивності оцінювання; створення безпечного і справедливого освітнього середовища.

3. Основні принципи академічної доброчесності

3.1. Базовими цінностями академічної доброчесності є:

- чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;
- довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;
- повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;
- справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;
- відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;
- стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;
- рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

3.2. Основними принципами академічної доброчесності є:

- пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
- відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;
- нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
- уникнення конфлікту інтересів.

3.3. Порушеннями академічної доброчесності згідно ст.42 п.4 Закону України «Про освіту» вважається:

- **Академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.
- **Самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових.
- **Фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.
- **Фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.
- **Списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети, тощо), крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, а також повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, самостійної, індивідуальної, тощо).
- **Обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.
- **Хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального чи нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.
- **Зловживання впливом** – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави.
- **Необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

3.3. У Закладі академічна доброчесність ґрунтується на таких принципах: законність, чесність, самостійність, об'єктивність, справедливість, відповідальність, прозорість, повага до інтелектуальної праці, нульова толерантність до порушень.

3.4. Кожен член ліцейної спільноти наділений правом вільно обирати свою громадянську позицію, яка проголошується відкрито при обговоренні рішень та внутрішніх документів.

2.5. Офіційне висвітлення діяльності закладу освіти та напрямів його розвитку може здійснювати директор закладу освіти або особа за його дорученням.

2.6. У разі, якщо відбулося розповсюдження інформації, яка є неправдивою, особа, яка до цього причетна, має зробити все можливе, щоб спростувати викривлену інформацію, зменшити обсяг завданої шкоди.

4. Дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу

Академічна доброчесність забезпечується:

4.1. Усіма співробітниками та учасниками освітнього процесу закладу освіти шляхом:

4.1.1. Уникнення провокування дій, пов'язаних з корупційними правопорушеннями.

4.1.2. Дотримання норм Конституції України.

4.1.3. Дотримання Статуту закладу освіти та Правил внутрішнього розпорядку.

4.1.4. Дотримання норм чинного законодавства України в сфері освіти та загальної середньої освіти.

4.1.5. Збереження, поліпшення та раціонального використання навчально – матеріальної бази закладу освіти.

4.1.6. Культури зовнішнього вигляду співробітників та учасників освітнього процесу.

4.1.7. Дотримання правил високих стандартів ділової етики у веденні переговорів, у тому числі телефонних, які мають вестися у спокійному, ввічливому, доброзичливому тоні, що сприяє створенню позитивної репутації закладу освіти загалом.

4.1.8. Надання достовірної інформації.

4.1.9. Негайного повідомлення адміністрації закладу освіти у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам.

4.1.10. Відповідальності за порушення академічної доброчесності.

4.2. Педагогічними працівниками шляхом:

4.2.1. Якісного, вчасного та результативного виконання своїх функціональних обов'язків.

4.2.2. Дотримання правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни, корпоративної етики.

4.2.3. Обов'язкової присутності, активної участі на засіданнях педагогічної ради, нарадах при директорові та колегіальної відповідальності за прийняті управлінські рішення.

4.2.4. Незалежності професійної діяльності від політичних партій, громадських і релігійних організацій.

4.2.5. Підвищення своєї кваліфікації шляхом саморозвитку і самовдосконалення, а також вчасного проходження відповідно до вимог законодавства курсової підготовки.

4.2.6. Дотримання правил посилення на джерела інформації у разі використання відомостей, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо.

4.2.7. Надання якісних освітніх послуг з використанням в практичній професійній діяльності інноваційних здобутків в галузі освіти.

4.2.8. Об'єктивного і неупередженого оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

4.2.9. Здійснення контролю за дотриманням академічної доброчесності здобувачами загальної середньої освіти.

4.2.10. Інформування здобувачів освіти про типові порушення академічної доброчесності та види відповідальності за її порушення.

4.2.11. Не розголошення конфіденційної інформації, інформації з обмеженим доступом та інших видів інформації відповідно до вимог законодавства в сфері інформації та звернення громадян.

4.3. Здобувачами загальної середньої освіти шляхом:

4.3.1. Поваги до педагогічних працівників.

4.3.2. Поваги честі і гідності інших осіб, навіть, якщо їх погляди відрізняються від власних переконань.

4.3.3. Присутності на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами.

4.3.4. Самостійного виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

4.3.5. Подання на оцінювання лише самостійно виконаної роботи, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами.

4.3.6. Використанням у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених і достовірних джерел інформації та грамотного посилання на них.

4.3.7. Не припустимості пропонування хабаря за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності, у тому числі з метою зміни отриманої академічної оцінки.

4.4. Батьками здобувачів загальної середньої освіти або особами, які їх заміняють, шляхом:

4.4.1. Виховання у дітей поваги до гідності, прав, свобод і законних інтересів однокласників, учнів інших класів, учителів та інших людей.

4.4.2. Виховання відповідального ставлення до власного фізичного та психічного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля, формування навичок здорового способу життя.

4.4.3. Формування у дитини культури життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді, а також таких загальнолюдських цінностей, як справедливість, патріотизм, гуманізм, толерантність, працелюбство.

4.4.4. Виховання поваги до державної мови та державних символів України, усвідомлення необхідності дотримуватися Конституції та законів України, Статуту закладу освіти, правил внутрішнього розпорядку.

4.4.5. Сприяння виконанню дитиною освітньої програми та досягнення дитиною передбачених нею результатів навчання, самостійного виконання нею навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

4.5. Неприйнятним для всіх учасників шкільної спільноти є:

4.5.1. Навмисне перешкоджання навчальній чи трудовій діяльності членів спільноти.

4.5.2. Участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю; підробка та використання документів.

4.5.3. Перевищення повноважень, що передбачені посадовими інструкціями, контрактами.

4.5.4. Використання мобільних телефонів під час навчальних занять, нарад або офіційних заходів.

4.5.5. Вживання наркотичних речовин, алкогольних напоїв, паління у тому числі і електронних сигарет, поява у стані алкогольного, наркотичного та токсичного сп'яніння.

4.5.6. Пронесення зброї, використання газових балончиків та інших речей, що можуть зашкодити здоров'ю та життю людини.

5. Основні правила академічної доброчесності у Закладі

- 5.1. Усі письмові, творчі, дослідницькі, проектні та інші роботи виконуються самостійно або у визначеному форматі спільної роботи.
- 5.2. При використанні ідей, текстів, ілюстрацій, схем, таблиць, відео, аудіо та цифрових матеріалів обов'язково зазначаються джерела.
- 5.3. Забороняється подавати одну й ту саму роботу як нову без погодження з учителем.
- 5.4. Під час оцінювання забороняється використання підказок, сторонньої допомоги та технічних засобів, не дозволених учителем.
- 5.5. Використання цифрових сервісів і генеративного ШІ допускається лише в межах, дозволених учителем, із обов'язковим зазначенням факту використання.

6. Види порушень академічної доброчесності

- 6.1. Порушенням академічної доброчесності є дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності.
- 6.2. Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:
  - 1) обман - свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;
  - 2) несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:
    - порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;
    - упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;
    - застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;
    - надання або отримання незаслуженої переваги;
  - 3) бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;
  - 4) привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).
- 6.3. Суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту відповідно до процедур, визначених цим Законом та/або внутрішнім актом, прийнятим відповідно до цього Закону (принцип презумпції академічної доброчесності). Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи.
- 6.4. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення учасниками освітнього процесу, вченими академічної доброчесності визначається колегіальним органом управління закладу освіти, наукової установи на основі вимог цього Закону, Закону України "Про освіту", Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність", спеціальних законів у сфері освіти і науки.
- 6.5. Види порушень академічної доброчесності
  1. Видами порушень академічної доброчесності є:
    - 1) відчуження авторства;
    - 2) академічний плагіат;
    - 3) приписування авторства;
    - 4) самоплагіат;

- 5) фабрикація;
- 6) фальсифікація;
- 7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;
- 8) недоброчесне оцінювання;
- 9) несамостійне виконання завдання;
- 10) недозволена допомога;
- 11) академічний саботаж;
- 12) схилення до порушення академічної доброчесності;
- 13) інституційні порушення академічної доброчесності.

7. Заходи з попередження, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

7.1. При прийомі на роботу працівник знайомиться із Положенням під розписку після ознайомлення із правилами внутрішнього розпорядку закладу освіти.

7.2. Положення доводиться до батьківської громади на конференції, а також оприлюднюється на сайті закладу освіти.

7.3. Заступник директора закладу освіти, який відповідає за методичну роботу:

- забезпечує шляхом практикумів, консультацій та інших колективних та індивідуальних форм навчання з педагогічними працівниками щодо створення, оформлення ними методичних розробок для публікацій на конкурси різного рівня з метою попередження порушень академічної доброчесності;
- використовує у своїй діяльності (рецензування робіт на конкурси різного рівня, на присвоєння педагогічного звання) та рекомендує вчителям сервіси безкоштовної перевірки робіт на анти-плагіат.

7.4. Педагогічні працівники в процесі своєї освітньої діяльності дотримуються етики та академічної доброчесності, умов даного Положення, проводять роз'яснювальну роботу з учнями щодо норм етичної поведінки та неприпустимості порушення академічної доброчесності (плагіат, порушення правил оформлення цитування, посилення на джерела інформації, списування, тощо).

8. Система забезпечення академічної доброчесності

7.1. У Закладі створюється внутрішня система забезпечення академічної доброчесності, яка включає нормативне забезпечення, інформаційно-роз'яснювальну роботу, профілактичні заходи, процедури виявлення та фіксації порушень, механізми реагування та систему моніторингу.

7.2. Основними заходами є: бесіди, інструктажі, консультації, включення теми академічної доброчесності до плану роботи Закладу, розроблення пам'яток та формування навичок академічного письма.

8. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

8.1. Відмова у встановленні кваліфікаційної категорії, присвоєнні педагогічного звання.

8.2. Позбавлення раніше встановленої категорії.

8.3. Позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

8.4. Повторне проходження здобувачами освіти оцінювання чи не зарахування результатів самостійних, контрольних робіт, іспитів тощо.

8.5. У разі списування під час конкурсів, I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади робота учасника анулюється. У разі повторних випадків учасник не допускається до участі в інших конкурсах, олімпіадах.

9. Органи та відповідальні особи

9.1. Керівник Закладу забезпечує створення та функціонування системи академічної доброчесності, організовує розгляд питань, пов'язаних із її порушенням, та контролює виконання ухвалених рішень.

9.2. Педагогічна рада схвалює внутрішні документи з питань академічної доброчесності та розглядає результати моніторингу.

9.3. Уповноважена особа або Комісія з академічної доброчесності створюється наказом керівника Закладу.

9.4. Комісія з питань академічної доброчесності (далі - Комісія) – це незалежний орган, що діє у закладі освіти з метою забезпечення моніторингу дотримання членами шкільної спільноти морально-етичних та правових норм цього Положення.

9.2. До складу Комісії входять представники Ради закладу освіти, учнівського самоврядування та педагогічного колективу.

Склад комісії затверджується рішенням педагогічної ради.

Голова, заступник голови та секретар Комісії обираються з числа осіб, що входять до неї.

Голова веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо.

За відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник.

Секретар Комісії здійснює повноваження щодо ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо.

Термін повноважень Комісії – 1 рік.

9.3. Комісія має такі повноваження:

- Виявляти та встановлювати факти порушення академічної доброчесності учасників освітнього процесу закладу освіти.
- Проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу.
- Готувати пропозиції, надавати рекомендації та консультації щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності в освітню діяльність закладу освіти.
- Отримувати і розглядати заяви за умови, якщо вони носять не анонімний характер, щодо порушення академічної доброчесності учасників освітнього процесу закладу освіти.
- Залучати до своєї роботи експертів з відповідних галузей, а також використовувати технічні і програмні засоби для встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою.
- Доводити результати розгляду заяв щодо порушення академічної доброчесності до відома директора закладу освіти для подальшого реагування.

9.4. Свої повноваження Комісія здійснює за умови, що кількість її членів, присутніх на засіданні, складатиме не менше ніж дві третини її складу.

9.5. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні членів Комісії. У разі рівного розподілу голосів, голос голови Комісії є вирішальним.

9.6. За результатами засідання Комісії складається протокол. Який підписує голова (в разі його відсутності - заступник) та секретар.

10. Порядок подання та розгляду повідомлень

10.1. Повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності може бути подане педагогічним працівником, здобувачем освіти, батьками або іншими працівниками Закладу.

10.2. Повідомлення може бути усним, письмовим або електронним.

10.3. Після надходження повідомлення воно реєструється, аналізується, особі надається право надати пояснення, після чого приймається мотивоване рішення.

11. Заходи реагування та академічна відповідальність

11.1. До здобувачів освіти можуть застосовуватися: усне зауваження, письмове попередження, повторне виконання завдання, повторне проходження оцінювання, анулювання результату окремої роботи, зниження або скасування результату оцінювання за конкретну роботу.

11.2. До педагогічних працівників можуть застосовуватися: усне або письмове попередження, рекомендація щодо усунення порушення, позбавлення права участі в окремих процедурах, заходах, конкурсах, олімпіадах, оцінюванні тощо.

12. Профілактика порушень

12.1. У Закладі проводяться Дні/Тижні академічної доброчесності, класні години, тренінги, інструктажі, методичні консультації для педагогів, розробляються пам'ятки для учнів і батьків.

13. Порядок оскарження рішень

13.1. Особа, щодо якої прийнято рішення про порушення академічної доброчесності, має право подати апеляцію на ім'я керівника Закладу протягом 3 робочих днів з дня ознайомлення з рішенням.

13.2. Апеляція розглядається протягом 10 робочих днів.

13. Документування та зберігання матеріалів

14.1. Матеріали щодо виявлених випадків порушення академічної доброчесності зберігаються у встановленому порядку.

14.2. Облік випадків порушення ведеться уповноваженою особою / секретарем комісії.

14. Прикінцеві положення

15.1. Це Положення схвалюється педагогічною радою та затверджується наказом керівника Закладу.

15.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться у тому самому порядку.

15.3. Учасники освітнього процесу ознайомлюються з цим Положенням під підпис або шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті / інформаційному стенді Закладу.

ФОРМА ПОВІДОМЛЕННЯ
про можливе порушення академічної доброчесності

Кому: директору _____ ліцею

Від кого: _____

Посада / статус (учитель, учень, батько/мати тощо): _____

Контактні дані: _____

ПОВІДОМЛЕННЯ
про можливе порушення академічної доброчесності

Прошу розглянути інформацію щодо можливого порушення академічної доброчесності:

1. Особа, щодо якої подається повідомлення: _____

2. Суть можливого порушення: _____

_____

3. Дата та обставини виявлення: _____

_____

4. Наявні докази / матеріали (за наявності): _____

_____

Дата _____ Підпис _____

ПАМ'ЯТКА

щодо використання штучного інтелекту в освітньому процесі

Для здобувачів освіти

- Використовуй ШІ лише тоді, коли це дозволено вчителем.
- Не видавай текст, створений ШІ, за повністю власну роботу.
- Якщо використовував(ла) ШІ, чесно повідом про це вчителя.
- Використовуй ШІ для ідей, структури, тренування, перевірки, але не для повної підміни власної праці.
- Перевіряй факти: ШІ може помилятися.

Для педагогічних працівників

- Чітко визначайте, коли і в якому обсязі дозволено використання ШІ.
- Надавайте учням інструкції щодо етичного використання цифрових інструментів.
- Заохочуйте творчі, усні, практичні та рефлексивні форми перевірки знань.
- Пояснюйте, що недоброчесне використання ШІ є порушенням академічної доброчесності.

Для батьків

- Не виконуйте навчальні завдання замість дитини за допомогою ШІ.
- Підтримуйте формування навичок самостійного мислення та відповідального використання цифрових інструментів.